

O autorze

Edmund Niziurski urodził się 10 lipca 1925 r. w **Kielcach** w **urzędniczej rodzinie**. Jego ojciec Stanisław Niziurski był urzędnikiem państwowym. Naukę młodego Edmunda w **Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego** w Kielcach przerwała wojna. Wraz z ojcem i matką Leokadią (z domu Greth) został ewakuowany na **Węgry**, gdzie uczył się w **polskim gimnazjum dla uchodźców**. W 1940 r. powrócił do kraju. W wieku piętnastu lat pracował jako robotnik w „**Hucie Ludwików**”. Był również **praktykantem rolnym** w majątku Jeleniec pod Ostrowcem Świętokrzyskim. Dzięki nauce na **tajnych kompletach** (tajne nauczanie w małych grupach w czasie zaborów i w czasie II wojny światowej) w Ostrowcu w **1943 r.** zdał **egzamin maturalny**. W tym samym roku zapisał się na eksternistyczne (pobieranie nauki poza szkołą, nie będąc typowym uczniem, uzyskanie odpowiednich kwalifikacji na podstawie zdawanego egzaminu) **studia prawnicze** na tajnych kompletach w **Jeleńcu**. Po zakończeniu II wojny światowej kontynuował studia prawnicze na **Katolickim Uniwersytecie Lubelskim**. Równocześnie studiował **dziennikarstwo** w **Wyższej Szkole Nauk Społecznych w Krakowie** (w latach 1946-1947) i **socjologię** na **Uniwersytecie Jagiellońskim** (w roku 1947). W 1947 r. ukończył

O autorze

studia prawnicze i uzyskał tytuł magistra. W tym samym roku ożenił się z Zofią Barbarą Kowalską. Mieszkał w **Katowicach** i rodzinnych **Kielcach**, a w 1952 r. przeprowadził się do **Warszawy**. Tam pracował w redakcji tygodnika społeczno-literackiego „**Wieś**”, organu ZG Związku Samopomocy Chłopskiej. Współpracował również z czasopismami „**Płomyk**” i „**Świat Młodych**”.

W 1951 r. Niziurski został członkiem **Związku Literatów Polskich** (ZLP), stowarzyszenia grupującego pisarzy polskich, powstałego w 1920 r. z inicjatywy Stefana Żeromskiego. W 1952 r. został przyjęty do grona członków **Związku Autorów i Kompozytorów Scenicznych** (ZAiKS), istniejącego od 1918 r. (który zajmuje się m.in. ochroną praw autorskich swoich działaczy i propagowaniem polskiej twórczości za granicą). Niziurski należy również do **Stowarzyszenia Pisarzy Polskich** – organizacji zawodowej pisarzy zamieszkających zarówno w kraju, jak i za granicą, powstałej w 1989 r.

Debiut pisarza przypadł na rok 1944, kiedy wydawany przez Armię Krajową „**Biuletyn Informacyjny**” opublikował jego wiersz. W czasie swojej kariery literackiej współpracował także z **Polskim Radiem** jako **autor słuchowisk**. Z wykształcenia prawnik i socjolog pracował jako publicysta, scenarzysta, prozaik i dramaturg (pisarz tworzący

utwory sceniczne). Jest autorem **książek, głównie dla dzieci i młodzieży**, które wyróżniają się barwnością, dynamiką, indywidualnym stylem narracji oraz humorem słownym i sytuacyjnym. Napisał także kilka **utworów dla dorosłych**, m.in. **powieści kryminalne i sensacyjne**. Utwory pisarza przekładane są na wiele języków, także na język chiński.

Niziurski jest laureatem następujących **nagród**:

- Nagroda Komitetu do Spraw Radia i Telewizji (otrzymana w 1974 roku za twórczość radiową dla dzieci i młodzieży),
- Order Uśmiechu (otrzymany w 1975 roku),
- Orle Pióro (przyznane w 1970 roku przez czytelników „Płomyka” za powieść *Niewiarygodne przygody Marka Piegusa*).

Twórczość

powieści dla młodzieży:

1954	<i>Księga urwisów</i>
1959	<i>Niewiarygodne przygody Marka Piegusa</i>
1964	<i>Sposób na Alcybiadesa</i>
1969	<i>Siódme wtajemniczenie</i>

O autorze

1971	<i>Naprzód Wspaniali!</i>
1975	<i>Osobliwe przypadki Cymeona Maksymalnego</i>
1977	<i>Adelo zrozum mnie</i>
1978	<i>Awantury kosmiczne</i>
1982	<i>Szkolny lud, Okulla i ja</i>
1987	<i>Nieziemskie przypadki Bąbla i Spółki</i>
1992	<i>Żaba, pozbieraj się! czyli siedem obłądnych dni Tomka Ż.</i>
1993	<i>Przygody Bąbla i Syfona</i>
1994	<i>Bąbel i Syfon na tropie</i>
1997	<i>Nowe przygody Marka Piegusa (również niewiarygodne)</i>
1998	<i>Sekret panny Kimberley</i>
1999	<i>Największa przygoda Bąbla i Syfona</i>

opowiadania dla młodzieży:

1955	<i>Dzwonnik od świętego Floriana</i>
1956	<i>Lizus i Śmierć Lawrence'a</i>
1962	<i>Falszywy trop</i>
1964	<i>Nikodem, czyli tajemnica gabinetu</i>
1966	<i>Jutro klasówka</i>
1969	<i>Równy chłopak i Rezus</i>

1970	<i>Trzech pancernych i pół</i>
------	--------------------------------

powieści dla dorosłych:

1951	<i>Gorące dni</i>
------	-------------------

1958	<i>Przystań Eskulapa</i>
------	--------------------------

1959	<i>Pięć manekinów</i>
------	-----------------------

1964	<i>Salon wytrzeźwień, Wyraj</i>
------	---------------------------------

1975	<i>Eminencje i bałlabancje</i>
------	--------------------------------

1976	<i>A potem niech biją dzwony</i>
------	----------------------------------

opowieści:

1959	<i>Lalu Koncewicz – broda i miłość</i>
------	--

1962	<i>Wielka heca</i>
------	--------------------

1978	<i>Ta zdradziecka Julia Wynos</i>
------	-----------------------------------

1986	<i>Trzy godziny prawdy</i>
------	----------------------------

1987	<i>Gwiazda Barnarda</i>
------	-------------------------

reportaż:

1953	<i>W zapadłej wsi</i>
------	-----------------------

Geneza

Powieść *Sposób na Alcybiadesa* powstała w 1964 roku. Autor podczas pisania książki niewątpliwie

inspirował się własnymi przeżyciami, doświadczeniami z lat szkolnych, np. gdy uczęszczał do Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Kielcach. W zbieraniu materiału do powieści pomogły mu też obserwacje zachowania w szkole własnych dzieci oraz kontakty z młodzieżą licealną, gdy mieszkał na Bielanach. E. Niziurski to autor bardzo wielu utworów dla młodzieży, który tworząc *Sposób na Alcybiadesa*, również chciał trzymać się konwencji powieści przygodowej. Dzięki barwnym opisom różnych sytuacji, także wydarzeń szkolnych, łatwiej mu było dotrzeć do młodych czytelników. Sam pisarz w *Autografie* do „Guliwera” twierdził:

czerałem z doświadczeń dzieci i ich rówieśników [...], korzystam wciąż także z moich własnych przeżyć z czasów, gdy sam byłem uczniem i chodziłem do szkoły podstawowej, a potem do gimnazjum Śniadeckiego w Kielcach. (Te doświadczenia – MK) są często dla mnie raczej pisarskim wyzwaniem, prowokują mnie do przeciwstawienia im galerii nowych, bardziej „literackich” postaci zrodzonych z mojej wyobraźni, może z niespełnionych marzeń o innej, lepszej, naprawdę ciekawej szkole naładowanej wydarzeniami, gdzie stale dzieje się coś dobrego i ważnego, gdzie nie ma miejsca na nudę, gdzie stale nas coś zaskakuje i zadziwia („Guliwer” 1992, nr 5).

Plan wydarzeń

1. Wspominanie przez Ciamciarę lat szkolnych.
2. Pędzelkiewicz, Słabiński, Zasępa i Ciamciara w gabinecie dyrektora szkoły.
3. Ostrzeżenia Alibaby kierowane do ósmej A.
4. „Wybuchowa” lekcja chemii.
5. Szukanie sposobu na nauczycieli.
6. Angaż w *Przebudzeniu Afryki*.
7. Spotkanie chłopców z Kickim.
8. Interesy z Wątluszem Pierwszym.
9. Wyjawienie Sposobu na Alcybiadesa przez Szekspira.
10. Wizyta w Domu Młodzieży.
11. Nieprzyjemna rozmowa dyrektora z profesorem Misiakiem.
12. Nieudana lekcja historii.
13. Wskazówki dotyczące SPONY od Szekspira.
14. Założenie kółka historycznego.
15. Wyprawa do Czerska.
16. Udana dla uczniów lekcja historii.
17. Przemarsze i sukcesy naukowe Ósmej Legii.
18. Koszmar Ciamciary.
19. Poinformowanie historyka o SPONIE.
20. Lekcja historii i sprawdzian wiedzy dla ósmej A na ulicach Warszawy.

Streszczenie

Rozdział I

STRESZCZENIE

Narrator – czyli Marcin Ciamciara jest już po maturze. Robi generalne porządki ze swoimi szkolnymi zeszytami i podręcznikami. Wyznaje, że nie należał do najpilniejszych uczniów, ale jest autorem wielu wierszy i powieści pt. *Nowy Zorro* napisanej w dziewiątej klasie. Szczególnym sentymentem darzy zielony brulion w twardej okładce z napisem „**Kasa**” zawierający rachunkowość paczki, do której należał także narrator. Zeszyt ten, a szczególnie zaksięgowana tam kwota 47 złotych 10 groszy za **SPONE**, wywołuje w nim wspomnienia.

Marcin **Ciamciara** przenosi się pamięcią do tamtych chwil, gdy cała jego paczka, czyli **Zasępa**, **Słabiszewski** (zwany „Słabym”), Józio **Pędzelkiewicz** (zwany „Pędzlem”) i on, jako ósmoklasiści, są na rozmowie u dyrektora szkoły (zwanego „**Dyrem**”). W gabinecie obecny jest także wychowawca klasy ósmej A – pan **Żwaczek** – oraz całe grono pedagogiczne. Dyrektor wygłasza do niesfornych uczniów przemówienie, w którym podkreśla, do jak starej i sławnej instytucji z tradycjami chodzą. **Szkołę im. Lindego** ukończyło bowiem wielu wybitnych żołnierzy, uczonych (dyrektor wymienia

HISTORIA SZKOŁY